

Vadlīnijas karjeras attīstības atbalstam Saldus tehnikumā

2022

Saturs

1. Karjeras attīstības atbalsts	3
1.1. Karjeras attīstības atbalsts (KAA) jēdzieni, būtība un mērķi	3
1.2. Normatīvie dokumenti un prasības, kas nosaka karjeras attīstības atbalsta īstenošanu PII.	5
1.3. Karjeras vadības prasmes un to attīstība dažādu vecumu izglītojamajiem (jaunieši, pieaugušie)	5
1.4. Karjeras attīstības atbalsta jomas (pašizziņa, karjeras iespēju izpēte, karjeras lēmumu pieņemšana un īstenošana).....	7
1.5. Izglītojamo karjeras vadības prasmju līmeņa apraksts	8
2. Esošās situācijas apraksts un analīze	12
2.1. Mērķgrupas vajadzības apraksts	12
2.2. Karjeras attīstības atbalsta darba izglītības iestādē raksturojums	12
2.3. KAA darba konsolidēta SVID analīze	14
3. Plānotais karjeras attīstības atbalsts PII	17
3.1. Mērķi un rezultatīvie rādītāji	17
3.2. Organizatoriskā shēma.....	17
3.4. KAA darba īstenošanai nepieciešamie resursi un to apguves plāns	20
3.5. Karjeras attīstības atbalsta kvalitātes un ietekmes uzraudzība	21
4. Risinājumi priekšrocību stiprināšanai, vājo pušu pārvarēšanai, iespēju izmantošanai un draudu novēršanai	22

1. Karjeras attīstības atbalsts

1.1. Karjeras attīstības atbalsts (KAA) jēdzieni, būtība un mērķi

Elastīgs karjeras attīstības atbalsts veicina izglītības sistēmas kvalitātes pilnveidi, sekmējot priekšlaicīgās mācību pamešanas gadījumu samazināšanos, rosinot talantīgus jauniešus iesaistīties zinātnē un tehnoloģiju attīstībā, motivējot izvēlēties darba tirgū pieprasītāko profesiju apguvi, veicinot izglītībā iegūto prasmju atbilstību darba tirgus pieprasījumam, tādējādi atvieglojot pāreju no izglītības vides uz darba tirgu.

Karjeras attīstības atbalsta *mērķis* ir veicināt un attīstīt indivīda karjeras vadības prasmes, kas

- vairo indivīda nodarbinātības kapacitāti;
- palīdz indivīdam apzināti izvēlēties savas tālākās izglītības un karjeras virzienu;
- palīdz indivīdam iepazīt darba pasauli;
- atvieglo indivīda pāreju no izglītības vides uz darba tirgu un pārvietošanos darba tirgū;
- sekmē indivīda nodarbinātību.

Karjera - cilvēka resursu efektīva izmantošana dzīves mērķu sasniegšanai, cilvēka mērķtiecīga darbība savu kompetenču pilnveidei un izpausmei visa mūža garumā. Tas ir nepārtraukt mācīšanās un attīstības process; tā ir cilvēka virzība visa mūža garumā gan sociālajā, gan profesionālajā jomā

Karjeras attīstības atbalsts - pasākumu kopums, kas ietver informācijas, karjeras izglītības un individuālo konsultāciju pieejamību izglītojamajiem karjeras mērķu noteikšanai un plānošanai, izdarot izvēli saistībā ar izglītību un darbu.

Karjeras informācija - nepieciešamā informācija, lai plānotu, uzsāktu profesionālo darbību un noturētos darba tirgū. Tā iekļauj informāciju par profesijām, prasmēm, karjeras ceļiem, izglītības iespējām, darba tirgus attīstības tendencēm un nosacījumiem, izglītības iestādēm, valsts un nevalstisko organizāciju sniegtajiem pakalpojumiem un darba iespējām. Šis ir pamats atbalsta sistēmai

Karjeras izglītība - plānots pasākumu, kursu un programmu nodrošinājums izglītības iestādēs, lai palīdzētu izglītojamajiem attīstīt prasmes savu interešu, spēju un iespēju samērošanā, savu karjeras mērķu izvirzīšanā, karjeras vadīšanā, sniegtu zināšanas un izpratni par darba pasauli, tās saikni ar izglītību, par karjeras plānošanu un tālākizglītības iespējām, kā arī nodrošināt efektīvu dalību darba dzīvē.

Karjeras konsultants - profesionālis, kurš palīdz cilvēkiem izpētīt savus karjeras mērķus, tiekties pēc tiem un tos sasniegt.

Karjeras konsultēšana - mijiedarbība starp karjeras konsultantu un indivīdu, lai palīdzētu indivīdam atrisināt noteiktu problēmu vai jautājumu. Karjeras konsultēšana ietver aktīvu indivīda stāstījuma uzklaušānu, sapratnes, cieņas un iejūtības izrādīšanu, karjeras mērķu noskaidrošanu un palīdzēšanu karjeras lēmumu pieņemšanā. Karjeras konsultēšana galvenokārt notiek individuāli, bet to var veikt arī grupā.

Karjeras programma - karjeras attīstības atbalsta aktivitātes un to veikšanas secība ar mērķi attīstīt indivīdu karjeras vadības prasmes.

Karjeras vadības prasmes - prasmju kopums, kas indivīdiem (un grupām) nodrošina strukturētus veidus, kā apkopot, analizēt, sintezēt un organizēt ar sevi, ar izglītību un ar nodarbinātību saistīto informāciju, kā arī attīsta prasmes pieņemt un īstenot lēmumus un karjeras maiņu. Karjeras vadības prasmes ir dzīves, mācību, apmācības un darba prasmes, kas cilvēkiem ir jāattīsta, lai varētu efektīvi veidot savu karjeru

Mūžilgs karjeras atbalsts - sistēmisks darbību kopums, kas jebkura vecuma indivīdiem jebkurā dzīves posmā ļauj noteikt un apzināties savas spējas, prasmes un intereses, pieņemt apzinātu lēmumu par izglītību, apmācību un nodarbošanos, kā arī vadīt savu dzīves ceļu mācībās, darbā un citos apstākļos, kur šīs spējas un prasmes tiek apgūtas un/vai izmantotas.

Nodarbinātība - darbspējīgo iedzīvotāju iesaiste algotā darbā (darba devējs, pašnodarbinātais, darba ņēmējs).

Pedagogs karjeras konsultants - pedagogs karjeras konsultants, koordinē un īsteno karjeras izglītību un nodrošina karjeras informācijas pieejamību vispārējās un profesionālās izglītības iestādē.

Pieprasītās prasmes - prasmes, pēc kurām darba tirgū šobrīd un vai nākotnē būs pieprasījums.

Pieprasītās profesijas - profesijas, pēc kurām darba tirgū šobrīd ir un nākotnē būs pieprasījums.

Priekšlaicīgi mācības pametušie - obligātā izglītības vecumā esoši bērni, kuri nav reģistrēti nevienā izglītības iestādē, kā arī izglītojamie, kuri ir reģistrēti izglītības iestādēs, taču neattaisnotu iemeslu dēļ kavē mācības.

STEAM – zinātne, tehnoloģijas, inženierzinātne, māksla un matemātikas (*science, technology, engineering, arts and mathematics*).

Uzņēmējspējas prasmes - uzņēmēja īpašība, kas nosaka spēju un drosmi veikt uzņēmējdarbību, kā arī vēlmi uzņemties attiecīgos, galvenokārt finansiālos, riskus.

1.2. Normatīvie dokumenti un prasības, kas nosaka karjeras attīstības atbalsta īstenošanu PII

Karjeras attīstības atbalstu izglītības iestādēs īsteno atbilstoši spēkā esošajai likumdošanai.

Karjeras attīstības atbalsta nodrošināšanai nepieciešams **saskaņots, pēctecīgs, uz rezultātu un sadarbību** vērsts karjeras attīstības atbalsta plāns, kuru veid:

- Pašvaldības izstrādāts KI plāns, kurā paredzēta sadarbība ar Saldus tehnikumu;
- Izglītības likums, 1998.g.17.novembris;
- Profesionālās izglītības likums, 1999.g. 30. jūnijs;
- Grozījumi Izglītības likumā, 2021.
- Saldus tehnikuma audzināšanas plāns, ar integrētu karjeras izglītību;
- Ilgtspējīgas attīstības stratēģija „Latvija 2030”;

<https://www.pkc.gov.lv/lv/valsts-attistibas-planosana/latvijas-ilgtspejigas-attistibas-strategija>

Ilgtspējīgas attīstības stratēģija „Latvija 2030” paredz kvalitatīvu un pieejamu izglītību mūža garumā, kas nozīmē izglītošanos mūža garumā – no pirmsskolas līdz pieaugušo tālākizglītībai.

- LATVIJAS NACIONĀLAIS ATTĪSTĪBAS PLĀNS 2021.–2027. GADAM

https://www.pkc.gov.lv/sites/default/files/inline-files/20200204_NAP_2021_2027

Nacionālais attīstības plāns 2014.–2020.gadamparedz:

- jauniešu nodarbinātības veicināšanu, t.sk. karjeras izglītības sistēmas pilnveidi;
- jauniešu pēc profesionālās un/vai augstākās izglītības pabeigšanas integrāciju darba tirgū, t.sk. uzņēmējdarbības uzsākšanu;
- atbalsta pasākumus jauniešiem (bezdarbniekiem) pirmās darba pieredzes iegūšanai;
- profesionālās izglītības iestāžu infrastruktūras un aprīkojuma pilnveidi; pieaugušo izglītības attīstīšanu, veicinot cilvēka darba produktivitātes pieaugumu atbilstoši darba tirgus prasībām

Karjeras attīstības atbalsts pakāpeniski ieņem savu stabilu vietu valstu politikas darba kārtībā un secīgi arī izglītības sistēmā un skolās.

1.3. Karjeras vadības prasmes un to attīstība dažādu vecumu izglītojamajiem (jaunieši, pieaugušie)

Karjeras vadības prasmes (*angl. –career management skills*) ir savas dzīves plānu patstāvīgas veidošanas, loģisku lēmumu pieņemšanas un realizēšanas, kā arī savas karjeras vadīšanas un savu karjeras mērķu īstenošanas prasmes. (Law,1996; ELGPN,2015)

Karjeras vadības prasmju pilnveide ir karjeras izglītības rezultāts.

Karjeras vadības prasmes ir tās, kas ļauj indivīdiem pastāvīgi pieņemt ar darbu un mācīšanos saistītus lēmumus, kas veido viņu personīgo karjeras ceļu un pieredzi. Karjeras vadības prasmes var apgūt ar skolotāju, vecāku, draugu, noteiktas kopienas, darba devēju un kolēģu palīdzību. Liela daļa cilvēku karjeras vadības prasmes attīsta, kombinējot formālo un neformālo izglītību ar savu pieredzi, turpretim citiem, lai pieņemtu ar mācīšanos un darbu saistītus lēmumus, ir nepieciešams būtisks profesionāļu atbalsts.

Karjeras vadības prasmes un to nozīme.

Karjeras vadības prasmju attīstīšana ir karjeras attīstības atbalsta mērķis. Lai mērķi sasniegtu, karjeras attīstības atbalsta ietvaros veicami virkne pasākumu, kuru uzdevums ir veidot un nostiprināt indivīda karjeras vadības prasmes. Karjeras vadības prasmes papildina vispārējās un uzņēmējspējas prasmes, kas skatāmas kā savstarpēji saistītas un vērstas uz personas izaugsmi un pilnveidi mūža garumā. Jebkuras no šīm prasmēm, tai skaitā karjeras vadības prasmes, karjeras attīstības atbalsta sistēmas ietvaros apgūstamas un attīstāmas no pirmsskolas vecuma visa mūža garumā.

Karjeras vadības prasmju attīstīšana ir karjeras attīstības atbalsta mērķis. Lai mērķi sasniegtu, karjeras attīstības atbalsta ietvaros veicami virkne pasākumu, kuru uzdevums ir veidot un nostiprināt indivīda karjeras vadības prasmes. Karjeras vadības prasmes papildina vispārējās un uzņēmējspējas prasmes, kas skatāmas kā savstarpēji saistītas un vērstas uz personas izaugsmi un pilnveidi mūža garumā. Jebkuras no šīm prasmēm, tai skaitā karjeras vadības prasmes, karjeras attīstības atbalsta sistēmas ietvaros apgūstamas un attīstāmas no pirmsskolas vecuma visa mūža garumā:

- Sevis izpratne (prasme apzināties un izvērtēt savas intereses, spējas, vērtības, u.c.)
- Karjeras iespēju pētīšanas un radīšanas prasmes (darbs ar informatīvajiem resursiem, spēju un iespēju atbilstības izvērtēšana, nepieciešamā atbalsta atrašana)
- Karjeras plānošanas prasmes (iespējamā rīcības plāna izveidošana)
- Lēmuma pieņemšanas prasmes
- Spēja tikt galā ar nenoteiktību (risināt konkrētā brīža problēmas, radoši domāt, izglītoties visa mūža garumā)

1.4. Karjeras attīstības atbalsta jomas (pašizziņa, karjeras iespēju izpēte, karjeras lēmumu pieņemšana un īstenošana)

Karjeras attīstības atbalsts — pasākumu kopums, kas ietver informācijas, karjeras izglītības un individuālo konsultāciju pieejamību izglītojamajiem karjeras mērķu noteikšanai un plānošanai, izdarot izvēli saistībā ar izglītību un darbu. (Izglītības likums)

Karjeras attīstības atbalsta sistēmu veido trīs galvenie komponenti:

- Informācija;
- Karjeras izglītība;
- Karjeras konsultēšana.

Karjeras attīstības atbalsts izglītības iestādē ietver trīs pamatjomas:

1. Pašizziņa, kas ietver:

- * izpratnes veidošanu par sevi, apkopojot un analizējot pašizpētē iegūto informāciju;
- * kritiskās domāšanas attīstīšanu, izvērtējot savas personības iezīmes, raksturu, vērtības, dotumus un spējas
- * jēgpilnu un mērķtiecīgu jaunradi, paaugstinot savas kompetences.

2. Karjeras iespēju izpēte, kas ietver:

- * profesiju pasaules un tās attīstības pētīšanu;
- * dažādu izglītības un darba iespēju pētīšanu Latvijā un pasaulē;
- * daudzveidīgu informācijas avotu izmantošanu, izvērtējot, atlasot un analizējot karjeras informāciju;
- * digitālās prasmes izmantošanu karjeras informācijas atrašanā un izvērtēšanā.

3. Karjeras lēmumu pieņemšana un īstenošana, kas ietver:

- karjeras plāna veidošanu;
- karjeras attīstības lēmumu pieņemšanu;
- karjeras pašvadīšanu

1.1.tabula

Karjeras attīstības atbalsts

Karjeras informācija	Karjeras izglītība	Karjeras konsultēšana
Nepieciešamā informācija, lai plānotu, uzsāktu profesionālo darbību un noturētos darba tirgū. Tā iekļauj informāciju par	Plānots pasākumu, kursu un programmu nodrošinājums izglītības iestādēs, lai palīdzētu izglītojamajiem attīstīt prasmes	Palīdz indivīdiem noskaidrot viņu mērķus un vēlmes, izprast savu identitāti, pieņemt lēmumu un vadīt

profesijām, prasmēm, karjeras ceļiem, izglītības iespējām, darba tirgus attīstības tendencēm un nosacījumiem, izglītības iestādēm, valsts un nevalstisko organizāciju sniegtajiem pakalpojumiem un darba iespējām. Šis ir pamats atbalsta sistēmai.	savu interešu, spēju un iespēju samērošanā, savu karjeras mērķu izvirzīšanā, karjeras vadīšanā, sniegtu zināšanas un izpratni par darba pasauli, tās saikni ar izglītību, par karjeras plānošanu un tālākizglītības iespējām, kā arī nodrošināt efektīvu dalību darba dzīvē.	karjeru, kas var būt plānota vai neplānota, noskaidrot tuvākos nodarbinātības mērķus, izprast un atrast darbu un prasmju pilnveides iespējas un apgūt prasmes, kas ir nepieciešamas, lai saglabātu nodarbinātību (CV sastādīšana, darba intervijas prasmes).
---	--	--

Saldus tehnikuma audzēkņi visosursos saņem karjeras attīstības atbalstu visās jomās, akcentējot karjeras attīstības atbalsta jomas pa kursiem.

1.2.tabula

Karjeras attīstības atbalsta jomas pa kursiem

Kurss	Joma
1.kurss	Pašizziņa
2.kurss	Karjeras iespēju izpēte
3.kurss	Pašizziņa. Karjeras iespēju izpēte
4.kurss	Lēmuma pieņemšana

1.5.Izglītojamo karjeras vadības prasmju līmeņa apraksts

Pāreja no pamatskolas posma uz vidusskolas posmu sakrīt ar indivīda pāreju no pusaudža uz jaunieša dzīves periodu, kuru D. Supers raksturo kā dzīves posmu, kurā noris nozīmīgas pārmaiņas “es” tēla attīstībā, izveidojas personības pamatiezīmes un notiek identitātes un pašvērtējuma meklēšana un nostiprināšanās, kas ietekmē arī vēlāmā profesionālā tēla/darbinieka profila izveidi.

Pētnieku atklātie jauniešu attīstību raksturojošie faktori, kurus var izmantot par pamatu karjeras izglītības satura izstrādē līdz 25 gadiem, ir šādi:

- “es” tēla attīstības izmaiņas un personības izpausmju harmonizācija;
- personības pamatiezīmju nostiprināšanās;
- identitātes meklēšana un nostiprināšanās;
- profesijas izvēles jautājumu aktualizēšanās;
- pašvērtējuma nostiprināšanās un profesijas izvēles saskaņošana ar pašnovērtējumu;
- izziņas procesu intelektualizācija;

- attiešanās pret visu kā vienu no iespējamajiem variantiem, kas saistīts ar izvirzīto hipotēžu formulēšanu un pārbaudīšanu;
- vērtību sistēmas, uzskatu un morālu apsvērumu nostiprināšanās;
- mērķu noturības faktora veidošanās un spējas reālāk izvērtēt mērķus atbilstoši savām spējām nostiprināšanās;
- skolotāja kā laba pasniedzēja, domubiedra, padomdevēja, atbalstītāja, partnera, konsultanta un eksperta meklēšana;
- vajadzība pēc patstāvības un neatkarības;

1.3. tabula

Vispārējās prasmes	Uzņēmējspēja	Karjeras vadības prasmes
<p>* <u>Komunikācijas prasmes</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Laika plānošana • Komandas darbs • Prezentācijas prasmes • Prasmes mācīties • Informācijas un komunikāciju tehnoloģijas • Lēmumu pieņemšana • Problēmu risināšana • Kritiskā domāšana • Svešvalodu prasmes 	<p>* <u>Komunikācijas prasmes</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Laika plānošana • Komandas darbs • Prezentācijas prasmes • Prasmes mācīties • Informācijas un komunikāciju tehnoloģijas • Lēmumu pieņemšana • Problēmu risināšana • Kritiskā domāšana • Svešvalodu prasmes 	<p>*<u>Pašapziņa –sevis apziņa, savas vietas apziņa sabiedrībā (ko es gribu?)</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Atbilstība –prasmes identificēt un attīstīt stiprās puses, motivācija (ko es spēju?); • Iespēju pētīšana un rīcības plānošana –prasmes vizualizēt, plānot un realizēt karjeras ieceres, prasmes rīkoties nenoteiktās situācijās (kā un kur varu to panākt?); • Tīklošanās –prasme veidot profesionālas attiecības un atbalsta tīklus(kuršvar man palīdzēt?)

Pasaules Ekonomikas foruma ziņojumā “The Future of Jobs. Employment, Skills and Workforce Strategy for the Fourth Industrial Revolution” uzskaitītas nozīmīgākās un vajadzīgākās prasmes nākotnes darba tirgū (2020.gadā).

Starp 10 būtiskākajām prasmēm prioritārā secībā ir:

1) Kompleksa pieeja problēmu risināšanā jeb tādu spēju attīstīšana, kas kompleksā un reālā dzīvē balstītā vidē un konfigurācijā ļauj risināt iepriekš nebijušas un neskaidras problēmas;

2) Kritiskā domāšana jeb loģiskas un spriestspējas izmantošana, lai identificētu stiprās un vājās puses alternatīviem problēmu risinājumiem, pieejām vai slēdzieniem par problēmu;

3) Radošums jeb spēja nākt klajā ar neparastām un gudrām idejām noteiktu tematu, situāciju vai problēmu risināšanai;

4) Cilvēku pārvaldība jeb spēja noteiktam darbam identificēt piemērotākos cilvēkus un darba procesā to motivēt, attīstīt un virzīt;

5) Saskaņotība darbā ar citiem jeb savu darbību pielāgošana citu darbībām;

6) Emocionālā inteliģence jeb spēja apzināties citu cilvēku reakcijas un izprast, kāpēc viņi rīkojas tieši tā;

7) Spriestspējas un lēmumu pieņemšana jeb spēja izsvērt potenciālo darbību relatīvos ieguvumus un zaudējumus, lai izvēlētos vispiemērotāko darbību;

8) Orientēšanās uz atbalsta un palīdzības sniegšanu cilvēkiem jeb aktīva iespēju aplīdzēt citiem cilvēkiem meklēšana;

9) Sarunu vadība jeb cilvēku un dažādu pušu savešana kopā ar mērķi nogludināt nesaskaņas;

10) Kognitīvais elastīgums jeb prasmes radīt un izmantot dažādu noteikumu kopumus, lai dažādos veidos kombinētu un grupētu lietas.

Karjeras vadības prasmju attīstīšana indivīdam ļauj:

- atrast, piekļūt un efektīvi izmantot visu karjeras vadības produktu un pakalpojumu klāstu atbilstoši indivīda konkrētā brīža vajadzībām un situācijai,

- identificēt iespējas izvirzīt savus mācīšanās mērķus un attīstīt nodarbinātības prasmes, kā arī izprast, kā darbojas darba tirgus –kā atrast darbu, kā un kāpēc nozares un noteiktas nodarbošanās to ietvaros mainās un kādas prasmes ir nepieciešamas, lai progresētu un gūtu sekmes,

- izprast, kā progresēt un gūt panākumus konkrētā darba vietā, kā arī nodrošināt sevi ar visu nepieciešamo, lai to panāktu,

- piekļūt dažādiem pakalpojumiem, vai nu izmantojot kolēģus kā palīgus un “ceļa rādītājus”, vai, kur tas ir atbilstoši, pašam koordinējot nepieciešamo pakalpojumu pieejamību,

- būt prasmīgākiem un spējīgākiem pieņemt ar karjeru saistītu lēmumus, tikt galā ar pārmaiņām un nenoteiktību, plānojot “uz priekšu”, kā arī pašam izdarīt pārliecinātas un pamatotas izvēles.

Karjeras vadības prasmes ir tās, kas ļauj indivīdiem pastāvīgi pieņemt ar darbu un mācīšanos saistītus lēmumus, kas veido viņu personīgo karjeras ceļu un pieredzi. Karjeras vadības prasmes

var apgūt ar skolotāju, vecāku, draugu, noteiktas kopienas, darba devēju un kolēģu palīdzību. Liela daļa cilvēku karjeras vadības prasmes attīsta, kombinējot formālo un neformālo izglītību ar savu pieredzi, turpretim citiem, lai pieņemtu ar mācīšanos un darbu saistītus lēmumus, ir nepieciešams būtisks profesionāļu atbalsts.

2. Esošās situācijas apraksts un analīze

2.1. Mērķgrupas vajadzības apraksts

Pilnvērtīgs un sistemātisks karjeras attīstības atbalsts izglītības iestādēs ceļ kopējo izglītības kvalitāti. Secīgi pieaug audzēkņu sasniegumi un rezultāti, uzlabojas izglītības iestāžu prestižs un reitings, kas savukārt veicina iespējas un potenciālu piesaistīt izglītības iestādēm vairāk audzēkņu, jo īpaši talantīgos un spējīgos izglītojamus. Turklāt samazināt priekšlaicīgās mācību pamešanas gadījumu skaitu. Pilnvērtīga un sistemātiska karjeras attīstības atbalsta rezultātā vairāk jaunieši izvēlas apgūt darba tirgū pieprasītās profesijas un iesaistās zinātnē un tehnoloģiju attīstībā. Jaunieši vieglāk pāriet no izglītības sistēmas darba tirgū un tiem ir potenciāls darba tirgū sasniegt labākus rezultātus.

Šobrīd Latvijā nav vienotu kritēriju vispārizglītojošo skolu kvalitātes vērtēšanai; par izglītojamo sasniegumu kvalitāti spriež pēc valsts pārbaudes darbu un mācību priekšmetu olimpiādēs un konkursos rezultātiem. Tas pats attiecināms arī uz profesionālo izglītības iestāžu vērtēšanu; valsts pārbaudes darbu rezultātiem papildus tiek vērtēti rezultāti profesionālās kvalifikācijas eksāmenos un dažādos profesionālās meistarības konkursos.

Izglītības programmu kvalitāti apliecina arī veiksmīga audzēkņu dalība dažādos profesionālās meistarības konkursos.

2.2. Karjeras attīstības atbalsta darba izglītības iestādē raksturojums

Karjeras attīstības atbalstu profesionālās izglītības iestādēs, arī Saldus tehnikumā, var iedalīt vairākos posmos, katram posmam ir atšķirīgi mērķi un uzdevumi.

Karjeras attīstības atbalsts profesionālās izglītības iestādēs ietver karjeras attīstības atbalstu:

- *potenciālajiem* audzēkņiem un reflektantiem;
- audzēkņiem *adaptācijas* posmā;
- *izglītības iegūšanas laikā*, īpaši pievēršot uzmanību priekšlaicīgas mācību pārtraukšanas riska audzēkņiem;

- *prakšu* laikā.

Pirmajā posmā - darbā ar reflektantiem

- lielāka vērība jāvelta potenciālo audzēkņu un viņu vecāku informēšanai par profesionālās izglītības iestādē apgūstamajām profesijām, to saturu, mācību procesu un aktivitātēm ārpus mācību darba, piem., interešu izglītību, sportu u.c.,

- jāveicina potenciālo izglītojamo pašizziņa un karjeras lēmumu pieņemšana, palīdzot izvērtēt izvēlētajā profesionālās izglītības programmas piemērotību.

Lai īstenotu sekmīgu karjeras attīstības atbalstu šajā posmā, Saldus tehnikumā:

- regulāri, vairākas reizes gadā, organizē informatīvās dienas profesionālās izglītības iestādēs;
- ievieto informāciju par norisēm Saldus tehnikumā (t.sk. par profesionālajiem konkursiem, projektiem, amatnieku svētkiem u.c.) plašsaziņas līdzekļos;
- regulāri aktualizē informāciju izglītības iestādes tīmekļa vietnē un sociālajos tīklos (Facebook u.c.) par iestādē notiekošo, audzēkņu sasniegumiem u.c.;
- piedalās izstādēs, profesiju gadatirgos, karjeras dienās;
- rīko kopīgus dažāda līmeņa un virziena izglītības iestāžu pasākumus un piedalās citu izglītības iestāžu (vai pašvaldību izglītības pārvalžu) organizētajos pasākumos;
- nodrošina iespēju reflektantiem un viņu vecākiem saņemt profesionālās izglītības iestādes karjeras atbalsta speciālista konsultāciju izglītības iestādē pirms iesniegumu iesniegšanas, lai izvērtētu izvēlētās izglītības programmas piemērotību.

2.3. KAA darba konsolidēta SVID analīze

2.1.tabula

Iekšējie faktori	
Stiprās puses	Vājās puses
<ul style="list-style-type: none"> • Saldus tehnikumā ir pedagogs karjeras konsultants; • Ir izstrādāts karjeras attīstības plāns; • Izstrādāta tehnikuma pedagoga karjeras konsultanta sadarbības modelis ar karjeras attīstības atbalsta īstenotājiem mācību iestādē; • Audzēkņiem ir iespējas apmeklēt individuālās konsultācijas, notiek grupu nodarbības karjeras atbalstam; • Ir attīstīta sadarbība ar valsts un pašvaldības iestādēm karjeras atbalsta jomā; • Izglītojamajiem, interesentiem ir pieejama informācija par mācību iestādi, par izglītības programmām skolas mājas lapā, Facebook; • Tiek organizētas tikšanās ar absolventiem, veiksmīgiem uzņēmējiem; • Izglītojamie piedalās citu skolu, novadu pasākumos demonstrējot savas prasmes, informējot par tālākizglītības iespējām Saldus tehnikumā; • Tiek organizētas klātienē, attālinātās informācijas dienas • Jau no 2012.gada Saldus tehnikums regulāri piedalās VIAA organizētajā Karjeras nedēļā; • Ir sadarbība ar augstskolām; 	<ul style="list-style-type: none"> • Pilnveidot sadarbību ar absolventiem, vairāk iesaistot dažādos pasākumos; • Uzlabot sadarbību ar vecākiem; • Pedagogam karjeras konsultantam veidot sistemātiskāku sadarbību ar karjeras attīstības atbalsta īstenotājiem skolā; • Pilnveidot informāciju par tālākizglītību Latvijā un citās valstīs; • *Nodrošināt iespēju reflektantiem un viņu vecākiem saņemt profesionālās izglītības iestādes karjeras atbalsta speciālista konsultāciju izglītības iestādē pirms iesniegumu iesniegšanas, lai izvērtētu izvēlētas izglītības programmas piemērotību; • Sistemātiskāk ievietot informāciju par norisēm profesionālajā izglītībā un konkrētā izglītības iestādē (t.sk. par profesionālajiem konkursiem, projektiem, amatnieku svētkiem u.c.) plašsaziņas līdzekļos.

<ul style="list-style-type: none"> • Dažādi e-risinājumi informācijas un materiālu iegūšanai, interešu, karjeras attīstības un personības testi tiešsaistē, ko var lietot gan izglītojamie, gan pedagogi, gan vecāki; • Izglītojamie, regulāri piedalās “Skills Latvia” konkursos; • Audzēkņi piedalās Ēnu dienās, Projektu nedēļās. 	
Ārējie faktori	
Iespējas	Draudi
<ul style="list-style-type: none"> • Izdevīgs ģeogrāfiskais novietojums un laba sasniedzamība; • Unikālas un kvalitatīvas izglītības piedāvājums; • Izglītojamo skaita pieaugums. 	<ul style="list-style-type: none"> • Nepietiekams un nekonsekvents Karjeras attīstības atbalsta finansējums, resursu un atbalsta; • Konkurence starp profesionālajām izglītības iestādēm reģionā un valstī par izglītojamo piesaisti; • Zema jauniešu motivācija, vēlme iepazīt dažādas profesijas, interese par nākotnes izglītības un darba iespējām; • Jaunieši izvēlas profesiju finansiālu apsvērumu dēļ nevis atbilstoši savām interesēm, spējām, sabiedrības un darba tirgus piedāvātajām iespējām un vajadzībām. • pirmā kursa audzēkņu zināšanu trūkums par savu piemērotību izvēlētajai profesijai • zemas audzēkņu priekšzināšanas vispārizglītošajos mācību priekšmetos; • nepietiekama audzēkņu prasme (patstāvīgi) mācīties;

	• nepietiekams atbalsts un resursu trūkums izglītības iestādē iepriekš nepietiekami apgūto vispārizglītojošo mācību priekšmetu apguvei;• nepietiekama audzēkņu izpratne par vispārizglītojošo un profesionālo mācību priekšmetu sasaisti un vispārizglītojošo priekšmetu nozīmi izvēlētajā profesijā;• audzēkņu vēlmju un iespēju neatbilstība darba tirgum

*nepietiekama pirmā kursa audzēkņu informētība par profesiju saturu un daudzveidību, darba tirgus un atsevišķu profesiju nākotnes perspektīvām

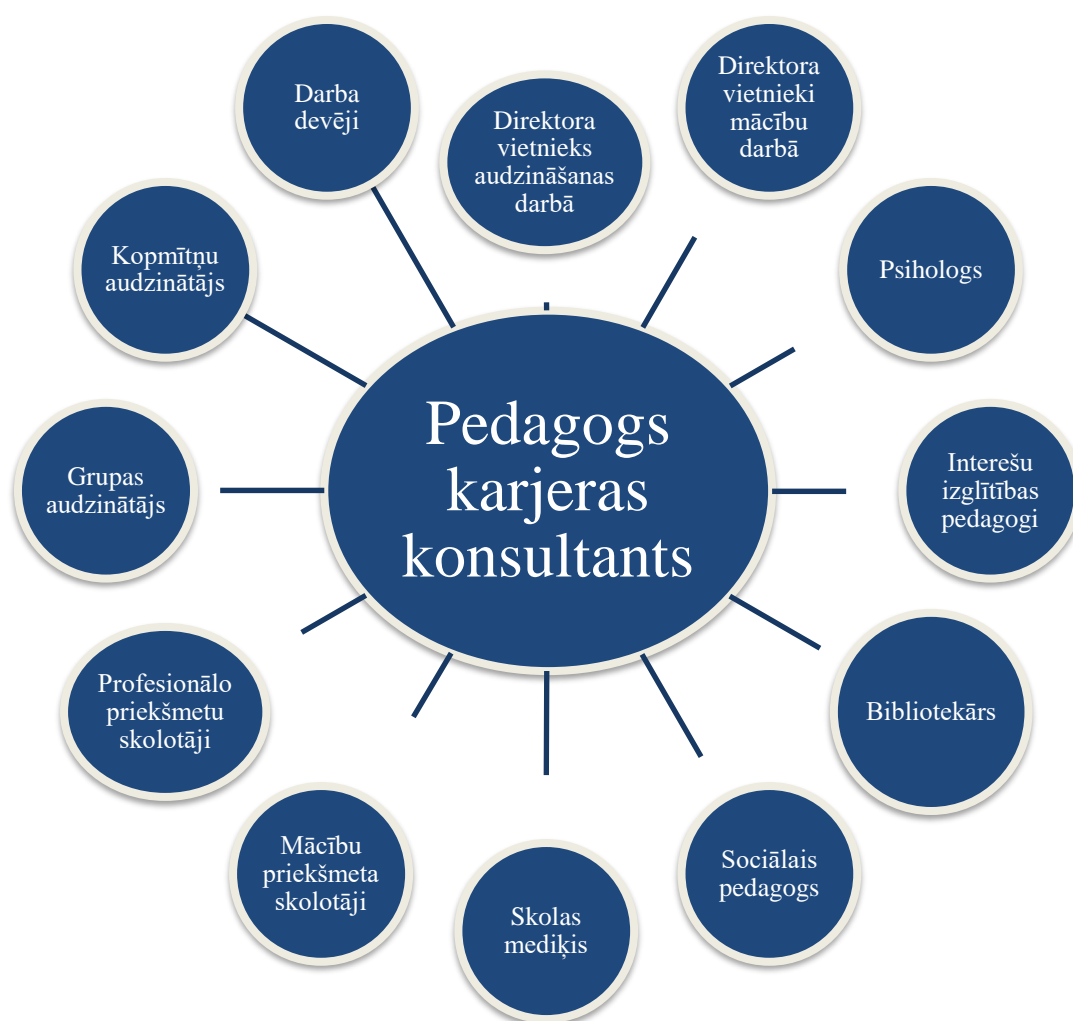
3. Plānotais karjeras attīstības atbalsts PII

3.1. Mērķi un rezultatīvie rādītāji

Lai sasniegtu karjeras attīstības atbalsta virsmērķi- *veicināt un attīstīt karjeras vadības prasmes*-ir svarīgi:

- atbalstot Saldus tehnikumā karjeras atbalsta pasākumus, veicinās *kvalitatīvu izglītības iestādes* veidošanos;
- *atbalstīt izglītotus, informētus, profesionālus* jauniešus.

3.2. Organizatoriskā shēma

3.1.att. Pedagoga karjeras konsultanta sadarbība ar karjeras attīstības atbalsta īstenotājiem skolā.

3.3. Rīcības plāns (rīcības virzieni, veicamie pasākumi, atbildīgie, izpildes termiņi)

Karjeras attīstības atbalsta stratēģijas ietvaros ir definēta karjeras attīstības atbalsta vīzija, virsmērķis, iesaistītās puses –gan ieviesēji, gan mērķauditorijas, mērķi un to sasniegšanai svarīgie rīcības virzieni. Sagatavota arī organizatoriskā shēma, kas atspoguļo karjeras attīstības stratēģijas ieviešanas galvenos dalībniekus un to savstarpējo saisti. Stratēģijas rīcības plāna ietvaros astoņi rīcības virzieni un ar tiem cieši saistītie karjeras attīstības atbalsta standarti izteikti konkrētos pasākumos jeb aktivitātēs. Katrai aktivitātei identificēti atbildīgie un iesaistītie aģenti jeb organizācijas, iestādes vai speciālisti.

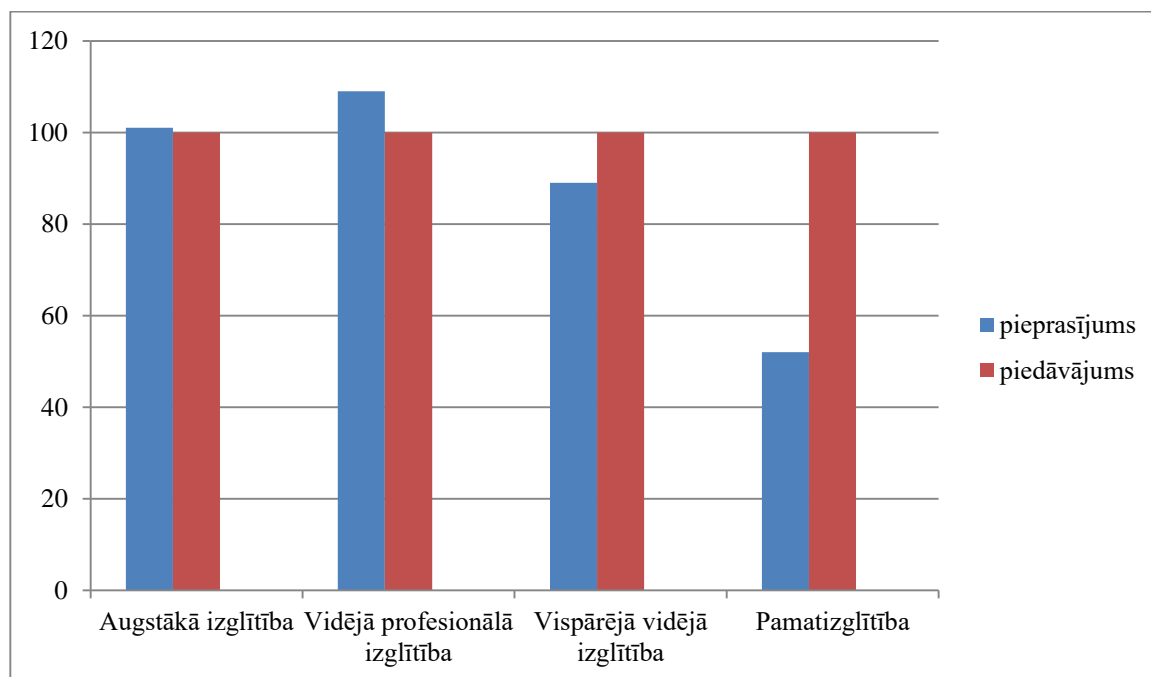
3.1.tabula

Rīcības plāns

Rīcības virzieni	Veicamie pasākumi
1.Stabila karjeras programma	1.Skolās ir izstrādāta karjeras attīstības atbalsta programma (plāns, integrēts audzināšanas plānā), kuru atbalsta skolas vadība un par kuru ir nozīmēts konkrēts atbildīgais;
	2.Karjeras attīstības atbalsta programma (plāns) izglītojamajiem, vecākiem un pedagogiem saprotamā veidā ir publicēta skolas mājas lapā
	3. Karjeras attīstības atbalsta programma (plāns) regulāri jāvērtē, novērtēšanas procesā iegūstot atgriezenisko saiti no visiem iesaistītajiem, īpaši no izglītojamajiem, vecākiem, pedagogiem, darba devējiem u.c.
2. Kvalitatīva informācija par karjeru, darba tirgu	Visiem izglītojamajiem jābūt pieejamai informācijai par karjeras iespējām, darba tirgu ar mērķi pieņemt šajā informācijā bāzētus lēmumus.
3. Darbs ar katra bērna vajadzībām	1. Skolā jāuztur izglītojamo karjeras attīstības atbalsta portfolio, tai skaitā par individuālajām konsultācijām un pieņemtajiem lēmumiem.
	2.Pēc iespējas jāvāc un jāuztur informācijas datu bāze par absolventu tālākizglītību, darba ceļu.

4. Mācību procesa un satura sasaiste ar karjeru un darba tirgu	Izprast, kā dažādi priekšmeti, īpaši STEM virzieni, palīdz cilvēkiem veidot ļoti dažādas karjeras un būt veiksmīgiem darba tirgū.
5. Tikšanās ar darba devējiem un darba ņēmējiem	Mācību gadā organizēt vismaz vienu tikšanos ar darba devēju vai darba ņēmēju.
6. Darba vietu pieredze	Informēt audzēkņus par praksēs, darba vietā nepieciešamajiem dokumentiem, sevis prezentēšanas prasmēm.
7. Tikšanās ar nākamiem izglītības līmeņiem	Radīt audzēkņos interesi par tālākizglītības iespējām.
8. Karjeras konsultēšana	Katram 1.un 4.kursa audzēknim gada laikā vajadzētu apmeklēt individuālo konsultāciju pie karjeras konsultanta.

Ekonomikas ministrijas “Informatīvajā ziņojumā par darba tirgus vidēja un ilgtermiņa prognozēm” norādīts, ka 2022.gadā visvairāk būs pieprasīts darbaspēks ar profesionālo vidējo izglītību un augstāko izglītību. Zemāks pieprasījums būs pēc darbaspēka ar vidējo vispārējo izglītību, pamatzglītību un zemāku izglītību

3.2.att. Darba spēka pieprasījums pēc izglītības līmeņa

Analizējot darba tirgū pieprasīto izglītību, Saldus tehnikuma absolventi darba tirgū ir labā pozīcijā. Apskatot prognozētās pieprasītākās profesijas 2022.gadā, pieprasītākās profesijas pa izglītības tematiskajām jomām, Saldus tehnikums jau šobrīd piedāvā apgūt šo profesiju jomas.

3.2.tabula

Pieprasītākās profesiju jomas darbaspēkam ar augstāko un profesionālo vidējo izglītību

Izglītības līmenis	Pieprasītākās profesijas pa izglītības tematiskajām grupām 2022.gadā (prioritāri)	Pieprasītākās profesijas pa izglītības tematiskajām grupām 2030.gadā (prioritāri)
Augstākā izglītība	<ul style="list-style-type: none"> • Dabas zinātnes, matemātika un informācijas tehnoloģijas • Inženierzinātnes, ražošana un būvniecība • Veselības aprūpe un sociālā labklājība 	<ul style="list-style-type: none"> • Dabas zinātnes, matemātika un informācijas tehnoloģijas • Inženierzinātnes, ražošana un būvniecība
Profesionālā vidējā izglītība	<ul style="list-style-type: none"> • Dabas zinātnes, matemātika un informācijas tehnoloģijas • Veselības aprūpe un sociālā labklājība • Pakalpojumi • Inženierzinātnes, ražošana un būvniecība • Humanitārās zinātnes un māksla 	<ul style="list-style-type: none"> • Inženierzinātnes, ražošana un būvniecība • Lauksaimniecība • Veselības aprūpe un sociālā labklājība • Dabas zinātnes, matemātika un informācijas tehnoloģijas • Pakalpojumi

3.4. KAA darba īstenošanai nepieciešamie resursi un to apguves plāns

Karjera izglītības pilnveidošanai Saldus tehnikumā nav nepieciešami daudz materiālo resursu, iestrādes jau ir veiktas. Turpmākais prioritārais virziens ir sadarbības veidošana, kura jāattīsta nepārtraukti. Pedagogam karjeras konsultantam jāpilnveido karjeras programma.

Pašlaik VIAA ES projekts "Darbības programmas "Izaugsme un nodarbinātība" 8.3.5. specifiskā atbalsta mērķa "Uzlabot pieeju karjeras atbalstam izglītojamajiem vispārējās un profesionālās izglītības iestādēs" īstenošanas noteikumi" realizē lielu daļu nerealizētu ideju

karjeras izglītībā. Drauds - vai pēc projekta beigām būs skolās pedagogi karjeras konsultanti, kuri īstenoja dažādas skolas, novada aktivitātes?

3.5. Karjeras attīstības atbalsta kvalitātes un ietekmes uzraudzība

Karjeras attīstības atbalsta uzraudzība ir svarīga, lai iegūtu nepieciešamo informāciju skolas izglītības politikas veidošanai un īstenošanai. Karjeras attīstības atbalsta ietekmes uzraudzība palīdz izvērtēt esošo karjeras attīstības atbalsta kvalitāti un parāda iespējas tā funkcionalitātes paplašināšanai. Efektīva uzraudzība balstās daudzveidīgas informācijas par karjeras attīstības atbalstu izglītības iestādē apkopošanā un analītiskā izpētē. Analītiskās izpētes procesā izmantojama informācija, kas iegūta no:

- audzēkņu aptaujām;
- pedagoģiskā personāla aptaujām un pašvērtējumiem (ļauj gūt priekšstatu par pedagogu darba kapacitāti);
- diskusijām fokusa grupās;
- vecāku aptaujām.

Uzraudzības darbu skolā veic skolas direktora norīkots personāls, un uzraudzībā atklātos rezultātus izskata skolas vadība administrācijas sanāksmēs. Karjeras attīstības atbalsta uzraudzībā un izvērtēšanā izmanto Izglītības kvalitātes valsts dienesta izstrādāto Izglītības iestāžu, eksaminācijas centru darbības un izglītības programmu īstenošanas kvalitātes vērtēšanas metodiku. Dokumentā ieteikts pievērst uzmanību šādiem rādītājiem:

- izglītības iestādē ir pieejama aktuāla informācija, t.sk. elektroniskā formā, par īstenotajām izglītības programmām, to saturu, iestāšanās nosacījumiem, mācību ilgumu un izglītības ieguves formām, nodarbinātības iespējām un karjeras attīstību, tālākizglītības iespējām;
- izglītības iestādē ir izstrādāta secīga karjeras izglītības programma izglītojamo interešu un spēju pilnveidei kā integrēta izglītības iestādes darba sastāvdaļa;
- izglītības iestādē ir noteikta personāla atbildība par karjeras izglītības programmas izstrādi un īstenošanu;
- izglītības iestādē ir noteikts atbildīgais darbinieks karjeras izglītības pasākumu koordinēšanai un vadīšanai;
- izglītības iestādē tiek monitorēta karjeras atbalsta īstenošana;
- izglītības iestādē tiek organizēti informatīvie pasākumi ;
- izglītības iestāde piedalās dažādās izglītības un nozares izstādēs piedāvāto izglītības programmu popularizēšanai, un šī dalība ir pierādāma un dokumentēta;

- izglītības iestādes organizētajos karjeras izglītības pasākumos ir iesaistīti sociālie partneri, nevalstiskās organizācijas, potenciālie darba devēji, pašvaldība, izglītības iestādes dibinātājs, absolventi, izglītojamo ģimenes un citas ieinteresētās puses;
- izglītojamajiem ir pilnībā pieejama daudzveidīga informācija par savas profesionālās izaugsmes iespējām, gan iekļaujoties darba tirgū, gan turpinot izglītību augstākā līmeņa akadēmiskās vai profesionālās pilnveides izglītības programmās;
- izglītības iestāde regulāri aktualizē tīmekļa vietnes saturu par karjeras izglītības jautājumiem;
- izglītības iestādē veic absolventu profesionālā darba gaitu monitoringu vismaz viena gada garumā pēc izglītības programmas apguves.

4. Risinājumi priekšrocību stiprināšanai, vājo pušu pārvarēšanai, iespēju izmantošanai un draudu novēršanai

Saldus tehnikumā ir iestrādes karjeras atbalstam turpmākajam darbam. Ne visus draudus iespējams novērst mācību iestādē. Ir daļa jautājumu, kas jārisina valsts līmenī. Svarīgākais faktors tehnikumā, ir labas sadarbības veidošana ar visiem sadarbības partneriem. Karjeras izglītības integrēšana mācību saturā, klašu stundu saturā, mērķtiecīgs un strukturēts darbs karjeras izglītības jomā, sadarbībā ar izglītojamajiem, vecākiem, pedagogiem, kursu audzinātājiem, skolas atbalsta personālu. Mērķtiecīgs darbs ar reflektantiem karjeras izglītības un attīstības jautājumiem, jau pirms mācību uzsākšanas profesionālajā izglītības iestādē. Profesionālā izglītībā šāds atbalsts mūsdienās ir nepieciešams, jo ne vienmēr ir izdarīta pareizā izvēle un mācību laikā vēl to var mainīt. Tā kā karjeras atbalsta pakalpojumu īstenošanā ir nepieciešama informācija par darba pasauli un profesijām, ir jāveicina informācijas apmaiņas starp nozari un izglītības iestādēm. Tas uzliek lielāku atbildību nozares profesionālajām asociācijām un uzņēmumiem iesaistīties un līdzdarboties izglītības sistēmā strādājošo un audzēkņu informēšanā par profesiju pieprasījumu un prasmē, kas jāpārvalda jauniešiem sekmīgai integrācijai darba tirgū, kā arī jāiesaistās mācību programmu pilnveidošanā. Nepieciešama katra izglītojamā karjeras attīstības portfolio izveide, regulāras individuālas un grupu karjeras konsultēšanas. Tā kā profesionālajās skolās ir ietverta arī pieaugušo izglītība, nepieciešams karjeras izglītību paplašināt, aptverot lielāku sabiedrības daļu, sniedzot karjeras attīstības atbalstu arī pieaugušajiem. Karjeras metodisko materiālu izstrāde, sadarbībā ar sadarbības partneriem.